Lietas Nr. A420231615
Lietas arhīva Nr. A42-02316-15/24

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

S P R I E D U M S

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rīgā 2015. gada 25. augustā

Administratīvā rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese K.Kalvāne,

piedaloties pieteicējai /pers. D/, atbildētājas Rīgas pašvaldības pusē pieaicinātās iestādes Rīgas bāriņtiesas pilnvarotajai pārstāvei /pers. E/, trešajām personām bez patstāvīgiem prasījumiem atbildētājas pusē /pers. F/ un /pers. G/ sevišķajai aizbildnei /pers. H/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. D/ pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas 2015. gada 22. aprīļa lēmuma Nr. 1?6/866 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas bāriņtiesa (turpmāk arī – bāriņtiesa), pamatojoties uz 2015. gada 9. martā saņemto /pers. F/ (turpmāk arī – bērna tēvs) iesniegumu, 2015. gada 22. aprīlī pieņēma lēmumu Nr. 1-6/866 (turpmāk arī – Lēmums), ar kuru nolēma atļaut reģistrēt /pers. G/ (turpmāk arī – bērns) mācību uzsākšanai pamatizglītības programmā Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/”.

Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

Bāriņtiesa secināja, ka Jelgavas pilsētas pašvaldības iestādes „Jelgavas izglītības pārvalde” Iekļaujošas izglītības atbalsta centra logopēdes /pers. I/ 2015. gada 23. janvāra

novērtēšanas ziņojumā Nr. 10-7/1.11, SIA „Rīgas veselības centrs" 2014. gada 2. oktobra informācijā Nr. 1-10/326, kā arī nodibinājuma „Centrs Dardedze" 2015. gada 7. janvāra atzinumā Nr. 2-3/4 norādītais apliecina, ka bērnam ir valodas sistēmas nepietiekama attīstība, par ko informēts bērna tēvs un /pers. D/ (turpmāk arī – pieteicēja vai māte; kopā – vecāki). Bāriņtiesa neapšauba, ka abi bērna vecāki rūpējas par bērna veselību un izglītības procesa nodrošināšanu, ievērojot SIA „/Nosaukums J/ ārstes /pers. J/, SIA „Rīgas veselības centrs" rekomendācijas un nodibinājuma „Centrs Dardedze" atzinumā sniegtos ieteikumus. /Nosaukums A/ sniegtā informācija un vecāku sniegtie paskaidrojumi liecina, ka bērns apmeklē logopēda nodarbības un vecāki ir ieinteresēti bērna attīstībā un izaugsmē.

No vēcāku paskaidrojumiem, bāriņtiesa secināja, ka starp vecākiem nepastāv strīds, ka bērns ar 2015./2016. mācību gadu uzsāks pamatizglītības programmas apguvi. Taču vecāki nevar vienoties par bērnam piemērotāko izglītības iestādi atbilstoši bērna logopēdiskajām problēmām. Bērna tēvs uzskata, ka bērnam ir jāuzsāk mācības Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/", bet pieteicēja uzskata, ka bērnam ir uzlabojumi ar valodu, līdz ar to viņš varēs apgūt mācību programmu vispārizglītojošā skolā. Pieteicēja ir pieteikusi bērnu /Nosaukums D/.

Vērtējot Jelgavas pilsētas pašvaldības iestādes „Jelgavas izglītības pārvalde" Iekļaujošas izglītības atbalsta centra logopēdes sniegto informāciju, bāriņtiesa ņēma vērā, ka bērnam kopš iepriekšējās izpētes, kas bija 2013. gada 28. septembrī, ir ievērojami uzlabojušies valodas fonoloģiskie procesi, taču Jelgavas pilsētas pašvaldības iestādes „Jelgavas izglītības pārvalde" Iekļaujošas izglītības atbalsta centra logopēdes slēdzienā norādīts, ka bērnam ir 3. līmeņa valodas sistēmas nepietiekama attīstība. Savukārt nodibinājuma „Centrs Dardedze" atzinumā secināts, ka bērna kopējās intelektuālās spējas ir normas robežās, taču zēna valodas attīstība ir aizkavēta, kas var radīt grūtības, iegūstot izglītību un veidojot attiecības ar citiem bērniem. Nodibinājuma „Centrs Dardedze" atzinumā rekomendēts izvērtēt nepieciešamību un iespējas bērnam apmeklēt izglītības iestādi, kuras programma ir pielāgota bērniem ar valodas traucējumiem.

Tāpat no zinātniskajā literatūrā gūtajām ziņām, bāriņtiesa secināja, ka valodas sistēmas attīstības traucējumi ir nopietna problēma, kas izraisa daudzas pedagoģiskas problēmas. Bērniem ar valodas sistēmas attīstības traucējumiem ir svarīgi gan logopēda, gan speciālistu pedagogu nodarbības, jo šādā veidā valodas sistēma tiek trenēta vairāk, nekā apmeklējot tikai vienu no speciālistiem. Saskaņā ar Izglītības likuma 42. pantu persona ar speciālām vajadzībām var iegūt speciālo izglītību izglītības iestādē, ja tai šajā iestādē ir nodrošinātas iespējas iegūt veselības stāvoklim un attīstības traucējuma raksturam atbilstošu izglītību. /Nosaukums D/ sniegtā informācija norāda uz to, ka tajā nav licenzētas speciālās pamatizglītības programmas izglītojamajiem ar valodas traucējumiem, kā arī nav speciālista, kurš varētu realizēt minētās programmas apguvi. Pieteicēja nav

iesniegusi citu skolu dokumentus, kuri apliecinātu, ka tās var nodrošināt bērnam apgūt speciālo mācību programmu, atbilstoši Jelgavas pilsētas pedagoģiski medicīniskās komisijas 2015. gada 4. februāra atzinumam Nr. 5. Turklāt Jelgavas pilsētas pedagoģiski medicīniskās komisijas 2009. gada 5. novembra nolikums paredz, ka komisijas sniegtos atzinumus vecāki (aizbildņi) var apstrīdēt Valsts pedagoģiski medicīniskā komisijā. Taču bāriņtiesas rīcībā nebija informācijas, kas apliecinātu par šādu bērna vecāku rīcību.

Līdz ar to minētais ļāva Bāriņtiesai uzskatīt, ka pieteicēja nepietiekami izprot bērna logopēdiska rakstura problēmas nopietnību, to sekas viņa turpmākajā attīstībā un bērna emocionālajā pašsajūtā, jo pieteicēja reāli nav gatava nodrošināt bērnam izglītošanu saskaņā ar speciālo izglītības programmu, kā to paredz Vispārējā izglītības likuma 1. panta 14. punkts.

Bāriņtiesa ņēma vērā, ka Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/" bērns tiks sagatavots tālākām mācībām vispārizglītojošā skolā. Bāriņtiesa uzskatīja, ka apmācība Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/" radītu bērnam emocionālā stāvokļa līdzsvaru, pozitīvu morālu gaisotni, kā arī mazinātu diskomfortu un nodrošinātu stabilas un ierastas vides apstākļus, kas, savukārt atvieglotu bērnam adaptāciju Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/" un veicinātu veiksmīgu pamatizglītības programmas apgūšanu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicēja vērsās tiesā par Lēmuma atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk norādītajiem argumentiem.

[2.1] Bāriņtiesa lēmumu pieņēmusi, balstoties galvenokārt uz bērna tēva un Jelgavas pilsētas pedagoģiski medicīniskās komisijas 2015. gada 4. februāra atzinumu Nr. 5, kas, neveicot jaunu bērna izpēti, balstīts uz novecojušu 2014. gada 11. aprīļa atzinumu Nr. 2, ar kuru bērnam ieteikta speciālās pamatizglītības programma izglītojamiem ar valodas traucējumiem. Tāpat šajā atzinumā nav uzsvērts, ka bērnam ir nepieciešama speciālās pamatizglītības programma izglītojamiem ar valodas traucējumiem, bet tas satur tikai ieteikumu.

[2.2] Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/" mācās bērni ar ļoti nopietniem valodas traucējumiem un attīstības problēmām un pirmās klases programmu viņi apgūst divos gados. Mācoties šajā skolā, bērna attīstība tiks bremzēta, kas nav bērna interesēm atbilstoši un nav pieļaujami.

[2.3] Pieteicēja uzskata, ka bērna interesēs ir mācīties vispārizglītojošajā skolā – /Nosaukums B/, kurā viņam būs viegli adaptēties un mācīties, jo 1. klases bērnu kodolu veidos viņa līdzšinējie draugi, ar kuriem viņš līdz šim mācījies /Nosaukums A/. Šajā skolā ir logopēds, kurš jau iepazinās ar bērnu un piekrita ar viņu strādāt. Tāpat pieteicēja nodrošinās vēl arī papildus logopēda nodarbības, kā to pieteicēja darījusi līdz šim.

[2.4] Bērns jau kopš 2014. gada septembra regulāri 2 reizes nedēļā apmeklē valsts apmaksātas logopēda nodarbības /Nosaukums A/. Papildus tam pieteicēja vēl

šajā /Nosaukums A/ apmaksā 2 papildus nodarbības pie logopēda. Arī mājās pieteicēja ar bērnu veic dažādus logopēda uzdotos vingrinājumus.

[2.5] Bērna valodas attīstība ir progresējusi, uz ko norāda visi ārsti un logopēdi, tostarp savā 2015. gada 23. janvāra novērtējumā arī logopēde /pers. I/, kura ir secinājusi, ka kopš iepriekšējās izpētes ir ievērojami uzlabojušies valodas fonoloģiskie procesi. Bērns labi veic vārda skaņu sastāva analīzi/sintēzi, labi atkārto zilbju rindu, nelielas grūtības sagādā divskaņu diferencēšana. Logopēde ieteikusi turpināt intensīvas nodarbības ar logopēdu, kas arī tiek darīts.

[2.6] Bērns jau 5 gadus apmeklē /Nosaukums A/, kuras vadītāja 2015. gada 27. martā bāriņtiesu ir informējusi par to, ka bērna nelielās logopēdiskās problēmas tiek risinātas sadarbībā ar pirmskolas izglītības skolotājiem un logopēdu. Bērnam ir labi attīstīta loģiskā domāšana un telpiskā uztvere. /Nosaukums A/ vadītāja uzskata, ka bērnam nav nepieciešama speciālā pirmsskolas izglītības programma.

[2.7] Pieteicēja vērš uzmanību tam, ka ceļš uz Rīgas sākumskolu „/Nosaukums/", kas atrodas Rīgas centrā un atpakaļ tik mazam bērnam ir apgrūtinošs, savukārt /Nosaukums B/ atrodas 10 minūšu gājienā no mājām.

[2.8] Bērna tēvs īsti neizprot bērna patiesās vajadzības un intereses uz ko savā 2015. gada 31. marta atzinumā norādījusi arī psiholoģe /pers. O/.

[2.9] Bāriņtiesas Lēmums ir atceļams, jo tas nav pieņemts bērna interesēs un tas ierobežo bērna tiesības uz vispusīgu attīstību un izglītību.

[3] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Bāriņtiesa norāda, ka pieteikums ir noraidāms uz Lēmumā norādīto argumentu pamata un papildus paskaidro turpmāk minēto.

[3.1] Bāriņtiesa, pieņemot Lēmumu, ir izvērtējusi visus lietas materiālus kopsakarā, uzklausījusi visu lietas dalībnieku viedokļus un pieņēmusi bērna vislabākajām interesēm atbilstošu lēmumu. Bērna valodas un runas attīstību izprašana prasa īpašas zināšanas un pieredzi. Līdz ar to, pieņemot Lēmumu, bāriņtiesa īpašu uzmanību pievērsa nevis bērna vecāku viedokļiem, bet attiecīgās jomas speciālistu sniegtajiem atzinumiem, ieteikumiem un viedoklim.

[3.2] Valsts pedagoģiski medicīniskās komisijas 2015. gada 4. februāra atzinumā konkrēti norādīts, ka atzinums izsniegts, pamatojoties uz pedagoģiski medicīniskās komisijas 2015. gada 4. februāra lēmumu, kā arī norādīts, ka bērna veselības stāvoklim, spēju un attīstības līmenim piemērotākā izglītības programma ir speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar valodas traucējumiem. Bāriņtiesas kompetencē neietilpst vērtēt Valsts pedagoģiski medicīniskās komisijas atzinuma sniegšanas procesu, kā arī nav pamata apšaubīt Valsts pedagoģiski medicīniskās komisijas pieņemtos atzinumus. Pieteicēja Bāriņtiesai neiesniedza nevienas citas kompetentas iestādes atzinumus, kas apliecinātu, ka bērnam nebūtu nepieciešams mācīties saskaņā ar speciālo programmu

izglītojamajiem ar valodas traucējumiem. Tādēļ, lai izprastu bērna vajadzības, bāriņtiesa ņēma vērā Valsts pedagoģiski medicīniskās komisijas 2015. gada 4. februāra atzinumā Nr. 5 norādīto un pieņēma Lēmumu.

[3.3] Bāriņtiesa, iegūstot informāciju no Rīgas sākumskolas „/Nosaukums B/", noskaidroja, ka Rīgas sākumskolas „/Nosaukums B/" galvenais uzdevums ir sagatavot bērnus mācībām vispārizglītojošas skolas 5. klasē. Līdz ar to nav saprotams pieteicējas izdarītais secinājums par speciālās izglītības programmas klašu neatbilstību vispārējās izglītības programmas klasēm.

[3.4] Bāriņtiesas ieskatā, bērna interesēm un vajadzībām būtiskāk ir novērst bērna valodas attīstības problēmas, kas var ietekmēt visu viņa turpmāko dzīvi, nekā neļaut bērnam nogurt ceļā uz mācību iestādi. Pieteicējas noraidošā attieksme pret speciālistu norādījumiem par bērna valodas un runas attīstības problēmām apliecina pieteicējas nevēlēšanos izprast un rīkoties atbilstoši bērna vajadzībām. Bāriņtiesa, pieņemot Lēmumu, nevērtēja, kas ir labāk vecākiem, bet lēma par bērna interesēm visatbilstošāko risinājumu. Bāriņtiesa, pieņemot 2014. gada 24. septembra lēmumu Nr. 1-6/2331, ar kuru atzīts, ka bērna interesēs nav mainīt /Nosaukums A/ uz Rīgas pirmsskolas izglītības iestādi „/Nosaukums C/", deva iespēju pieteicējai pierādīt, ka logopēda konsultācijas var novērst bērna runas un valodas traucējumus, tomēr paskaidrojuma 1.4. un 1.7. punktos norādītais apliecina, ka bērna valodas traucējumi nav pietiekami novērsti, tādēļ tie ir jānovērš apmeklējot speciālu pamatizglītības programmu izglītojamajiem ar valodas traucējumiem, pretējā gadījumā valodas traucējumu sekas var atstāt negatīvu ietekmi uz bērna valodu nākotnē. Tādējādi Bāriņtiesa pieņēma samērīgu un bērna vislabākajām interesēm atbilstošu Lēmumu.

[3.5] Bāriņtiesa vērš uzmanību, ka sākotnēji pieteicēja kā iespējamo bērna izglītības iegūšanas iestādi minēja /Nosaukums D/ kā alternatīvu Rīgas sākumskolai „/Nosaukums/", nevis /Nosaukums B/. Līdz ar to bāriņtiesai, pirms Lēmuma pieņemšanas, nebija iespējas izvērtēt /Nosaukums B/ sniegtās izglītības iespējas izglītojamajiem ar valodas attīstības traucējumiem, jo īpaši ņemot vērā bērna tēva izteikto lūgumu Lēmumu pieņemt pēc iespējas drīzāk, lai bērns laicīgi tiktu uzņemts izglītības iestādē.

[3.6] Bāriņtiesa papildus norāda, ka tā ir sniegusi atzinumu Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesai civillietā Nr. C28198914 pieteicējas prasībā pret bērna tēvu par saskarsmes tiesības izmantošanas kārtības noteikšanu bērnu tēvam ar bērniem un bērna tēva pretprasībā pret pieteicēju par viena vecāka atsevišķas aizgādības noteikšanu un saskarsmes tiesības izmantošanas kārtības noteikšanu pieteicējai ar bērniem. Minētais apstāklis liecina, ka bērna vecāki nevar vienoties ne tikai par bērnam piemērotākās izglītības iestādes izvēli, bet par turpmāko bērna aizgādības īstenošanu kopumā, kas kaitē bērna psihoemocionālajai labsajūtai un attīstībai, ko apliecina /Nosaukums A/ pedagogu un SIA „/Nosaukums J/" 2014. gada 5. septembra un 2015. gada 27. janvāra vēstulēs

bāriņtiesai norādītie novērojumi saistībā ar bērna psihoemocionālo stāvokli.

[3.7] Pieteicēja pieteikumā pauž savu subjektīvo viedokli un interpretāciju par lietas faktiskajiem apstākļiem, bet neceļ objektīvus un pamatotus iebildumus pret Lēmumu, kas liecina, ka bāriņtiesa ir pieņēmusi pamatotu, faktiskajiem un tiesiskajiem apstākļiem un bērna interesēm atbilstošu Lēmumu.

[4] 2015. gada 5. augustā tiesā saņemts bērna tēva paskaidrojums, kurā norādīts, ka bāriņtiesas Lēmums ir pieņemts bērna interesēm atbilstošs un pieteicējas pieteikums ir noraidāms uz Lēmumā norādīto argumentu pamata.

Paskaidrojumā norādīts turpmāk minētais.

[4.1] Pēc neskaitāmām konsultācijām ar bērnu valodas attīstības speciālistiem (tai skaitā tiem, kuri bērna valodas un runas attīstības prasmes ir vērtējuši un snieguši savus atzinumus), bērna tēvs ieklausījies viedoklī un pieteicis bērnu Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/" 1. klasē, kur ikdienā strādā speciālisti, kuri praktizējušies darbam ar bērniem ar runas un valodas attīstības traucējumiem. Savukārt skolas, kur bērnu ir pieteikusi pieteicēja nav praktizējušās darbam ar šādiem bērniem, kuriem ir runas un valodas attīstības traucējumi.

[4.2] 2015. gada jūnijā bērna tēvs devās uz /Nosaukums B/, kurā pieteicēja ir pieteikusi bērnu un sarunā ar skolas mācību pārzini noskaidroja, ka šajā skolā bērni tiek uzņemti pēc vecāku lūguma un rakstveida iesnieguma, tomēr bērniem ar runas un valodas attīstības traucējumiem šajā skolā pedagogi nav kompetenti strādāt. Kā arī pieteicējas minētais fakts, ka skola atrodas 10 minūšu attālumā no dzīvesvietas nevar būt par iemeslu tam, lai bērns tiktu pakļauts riskam, ka viņš tiks no skolas izslēgts pēc 1. klases, kā bērna tēvam to apliecināja skolas mācību daļas pārzine. Šajā skolā strādājošā logopēda uzdevums esot lasītprasmes trūkumu novēršana, nevis valodas attīstības traucējumu novēršana.

[4.3] Pieteicēja kopš 2013. gada septembra ir informēta, ka bērnam ir runas un valodas attīstības traucējumi, tomēr šajā laikā pieteicēja nav darījusi neko, lai bērnam šie traucējumi tiktu novērsti. Tāpat pieteicēja bērna tēvam ikdienā liedz pilnvērtīgi piedalīties bērnu audzināšanā, izglītošanā un veselības jautājumu risināšanā. Līdz ar to bērna tēvs uzskata, ka speciālistiem, kuri ar bērnu strādās ikdienā skolā ir ļoti būtiska nozīme, lai bērns ne tikai novērstu esošos runas un valodas attīstības traucējumus, bet arī pilnvērtīgi integrētos vispārizglītojošā skolā, uzsākot mācības 5. klasē.

[4.4] Bērna tēvs neskaitāmas reizes lūdza pieteicēju iepazīties ar Rīgas sākumskolas „/Nosaukums/" mācību procesu un audioierakstu, kuru bērna tēvs veica Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/" vecāku sapulcē, tomēr pieteicēja līdz pat šim brīdim ar to saturiem nav iepazinusies.

[4.5] Pieteicēja norāda, ka bērna valodas attīstībā ir jūtams progress, uz ko ir

norādījuši viņas minētie speciālisti. Tomēr pieteicēja savā sūdzībā nav minējusi faktu, ka bērnam 2015. gada 7. janvāra nodibinājuma „Centrs Dardedze" atzinumā ir minēts, ka bērna runas attīstība ir atbilstoša 4,9 gadus vecam bērnam (viņam uz to brīdi bija 6,7 gadi). Tā kā viss mācību process tiek balstīts uz korektu valodas lietošanu, tad bērna tēvs uzskata, ka valodas attīstība var kļūt par nopietnu šķērsli bērna izglītošanās procesā vispārizglītojošā skolā, kurā pedagogi nav praktizējušies darbam ar bērniem ar runas un valodas attīstības traucējumiem.

[4.6] Kā savā paskaidrojumā norāda bāriņtiesa, tad iepriekš pieteicēja bērnu bija pieteikusi /Nosaukums D/, kurā arī nav pedagogi, kas būtu gatavi izglītot bērnus, kuriem ir runas un valodas attīstības traucējumi, kas norāda uz to, ka pieteicēja nav gatava pielikt papildus pūles, lai bērns tiktu izglītots izglītības iestādē, kurā darbam ar šādiem bērniem ir atbilstoši speciālisti ar atbilstošu kvalifikāciju. Fakts, ka izglītības iestāde atrodas blakus mājai, nevar būt par noteicošo iemeslu brīdī, kad bērnam ir konstatēta nepietiekama runas un valodas attīstība. Pieteicēja nespēj vai nevēlas rīkoties atbilstoši bērnu interesēm, līdz ar to bērna tēvs ir gatavs uzņemties pilnu aizgādību, lai bērni, tajā skaitā /pers. G/, izaugtu par patstāvīgiem un izglītotiem cilvēkiem.

[5] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā tiesai ietvertajiem argumentiem, bet bāriņtiesa pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem.

Tiesas sēdē bērnu sevišķā aizbildne /pers. H/ norādīja, ka bērna interesēs ir apgūt pirmsskolas speciālo izglītības programmu pirmsskolas izglītības iestādē „/Nosaukums/".

Tiesas sēdē bērna tēvs paskaidroja, ka viņš uzskata, ka bērns nevar apgūt sākumskolas izglītību vispārējās izglītības skolā, bet viņam ir nepieciešams apgūt pirmsskolas izglītību speciālā izglītības iestādē „/Nosaukums/", kur bērns ir uzņemts pirmajā klasē. Bērna tēvs norādīja, ka viņš savu iespēju robežās var uzņemties bērna nogādāšanu uz skolu un no skolas, bet viņš to nevar pilnībā nodrošināt viens, viņam ir nepieciešams arī pieteicējas atbalsts.

Motīvu daļa

[6] Lietā ir noskaidrojams vai bāriņtiesa pareizi izšķīra vecāku domstarpības par to, kurā izglītības iestādē bērnam ir jāapgūst pirmsskolas izglītība – Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/", kurā bērnu ir pieteicis tēvs, vai /Nosaukums D/ vai/Nosaukums B/, kurā bērnu ir pieteikusi pieteicēja.

[7] Civillikuma 178. panta trešā daļa noteic, ka jautājumos, kas var būtiski ietekmēt bērna attīstību, vecāki lēmumu pieņem kopīgi. Vecāku domstarpības izšķir bāriņtiesa, ja likumā nav noteikts citādi.

Tāpat arī saskaņā ar Bāriņtiesu likuma 19. panta otro daļu bāriņtiesa izšķir vecāku domstarpības bērna aprūpes un aizgādības jautājumos (izņemot domstarpības par bērna dzīvesvietas noteikšanu) un, ja nepieciešams, pieņem lēmumu.

Bērna izglītošana un audzināšana (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam) pieder pie bērna vecāku aizgādības tiesībām atbilstoši Civillikuma 177. panta trešajai daļai. Tāpat arī bērna izglītības iestādes izvēle būtiski ietekmē bērna turpmāku attīstību.

Ievērojot to, ka starp bērna vecākiem pastāv domstarpības par to, kuru izglītības iestādi bērnam apmeklēt, tad vecāku domstarpības minētajā jautājumā ir kompetenta izšķirt bāriņtiesa.

[8] Nosakot, kuru izglītības iestādi bērnam apmeklēt, jāņem vērā bērna vislabākās intereses, samērojot izglītības iestādes tuvumu bērna dzīvesvietai, izglītības iestādes sniegto izglītības kvalitāti un attiecīgās izglītības iestādes piemērotību konkrētajam bērnam, kā arī vecāku spējas nodrošināt, ka bērns apmeklē konkrēto izglītības iestādi.

Tiesa konstatē, ka Jelgavas pilsētas pedagoģiski medicīniskā komisija 2015. gada 4. februārī ir sastādījusi atzinumu Nr. 5 par bērnam piemērotāko izglītības programmu un atzinusi, ka viņam piemērotākā izglītības programma ir speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar valodas traucējumiem – izglītības programmas kods 11015511 *(lietas 60. lapa)*.

Pamatojoties uz Jelgavas pilsētas pedagoģiski medicīniskās komisijas 2015. gada 4. februāra atzinumu Nr. 5, bērns ir uzņemts Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/", lai 2015./2016. mācību gada 1. septembrī uzsāktu mācības 1. klasē. Bērnam Rīgas sākumskolā „Valodiņa" tiks nodrošināta speciālā pamatizglītības programma bērniem ar valodas traucējumiem *(lietas 70. lapa)*.

Vienlaikus lietā ir /Nosaukums D/ vēstule, kurā ir norādīts, ka skolā nav licencēta speciālā pamatizglītības programma bērniem ar valodas traucējumiem, kā arī apliecināts, ka skola nevarēs nodrošināt minēto programmu bērnam 2015./2016. mācību gada 1. klasē *(lietas 69. lapa)*. /Nosaukums D/ ir arī apliecinājusi to, ka skolā ir pieejami logopēda pakalpojumi *(lietas 90. lapa)*. Lietā ir arī /Nosaukums B/izziņa, kurā norādīts, ka bērns ir reģistrēts skolas 1. klases pretendentu sarakstā 2015./2016. mācību gadam, kā arī minēts, ka skolā ir logopēds un psihologs *(lietas 14. lapa)*.

Ņemot vērā Jelgavas pilsētas pedagoģiski medicīniskās komisijas 2015. gada 4. februāra atzinumu Nr. 5, bērnam vispiemērotākais pamatizglītības apguves veids ir speciālās izglītības programmas bērniem ar valodas traucējumiem ietvaros.

[9] Latvijas Republikas Satversmes 112. pants noteic, ka pamatizglītība ir obligāta.

Saskaņā ar Izglītības likuma 5., 6. un 7. pantu Latvijā ir noteiktas izglītības pakāpes, veidi un mērķgrupas. Atbilstoši likuma 5. pantam viena no izglītības pakāpēm ir pamatizglītība, kas, atbilstoši likuma 6. panta iedalījumam, ir apgūstama vispārējās izglītības ietvaros. Savukārt saskaņā ar likuma 7. pantu izglītības mērķgrupas ir personu kopums ar līdzīgām noteiktām vajadzībām, interesēm un spējām, kuras vēlas izglītoties vai kurām obligātās izglītības iegūšana noteikta ar likumu. Galvenās izglītības mērķgrupas veido pirmsskolas vecuma bērni; obligātās izglītības vecuma bērni un jaunieši; jaunieši; personas ar speciālām vajadzībām; pieaugušie.

Izglītības likuma 32. panta pirmā daļa paredz, ka valsts izglītības standarts ir dokuments, kas atbilstoši izglītības pakāpei, izglītības veidam un mērķgrupai nosaka: 1) izglītības programmu stratēģiskos mērķus un galvenos uzdevumus; 2) izglītības obligāto saturu; 3) izglītojamā iegūtās izglītības vērtēšanas pamatprincipus un kārtību. Panta otrā daļa paredz, ka valsts izglītības standarta ievērošana ir obligāta katrai juridiskajai un fiziskajai personai, kas izstrādā un īsteno attiecīgo izglītības programmu.

Tādējādi Izglītības likums ir noteicis, ka izglītības programmu īstenošanā ir jāņem vērā izglītības standartā noteiktais iedalījums, kas attiecas uz izglītības pakāpi, izglītības veidu un mērķgrupu.

Izglītības likuma 33. pants noteic, ka izglītības programma ir izglītības iestādes vai citas šajā likumā noteiktas institūcijas izglītojošo darbību reglamentējošs dokuments, ar kuru atbilstoši izglītības pakāpei, izglītības veidam, mērķgrupai un valsts izglītības standartam vai valsts pirmsskolas izglītības vadlīnijām tiek noteikti: 1) izglītības programmas mērķi, uzdevumi un plānotie rezultāti; 2) prasības izglītojamo iepriekš iegūtajai izglītībai (izņemot pirmsskolas izglītības programmas); 3) izglītības saturs kā vienots mācību priekšmetu vai kursu saturu kopums (izņemot pirmsskolas izglītības programmas); 4) izglītības programmas īstenošanas plāns; 5) izglītības programmas īstenošanai nepieciešamā personāla, finanšu un materiālo līdzekļu izvērtējums atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par izglītības programmu īstenošanas izmaksu minimumu uz vienu izglītojamo. Savukārt Izglītības likuma 38. pants iedala izglītības programmas veidos un nosaka izglītības programmu īpašos veidus. Minētā tiesību norma cita starpā paredz, ka viens no izglītības programmu veidiem ir vispārējās izglītības programma un viens no izglītības programmu īpašajiem veidiem ir speciālās izglītības programmas.

Izglītības likuma 40. panta pirmā daļa noteic, ka vispārējās izglītības programmas nodrošina izglītojamā vispārēju garīgo un fizisko spēju attīstību, sagatavo viņu izglītības turpināšanai, darbam un dzīvei sabiedrībā. Savukārt 42. panta pirmā un otrā daļa paredz, ka persona ar speciālām vajadzībām var iegūt speciālo izglītību izglītības iestādē, ja tai šajā iestādē ir nodrošinātas iespējas iegūt veselības stāvoklim un attīstības traucējuma raksturam atbilstošu izglītību. Speciālās izglītības programmas īsteno, ņemot vērā izglītojamā veselības stāvokli.

Tiesa, apkopojot iepriekš citētajās tiesību normās noteikto, secina, ka personām ar speciālām vajadzībām kā īpašai mērķgrupai ir nodrošināma vispārējā izglītība atbilstoši speciālās izglītības programmām. Tas nozīmē, ka persona ar īpašām vajadzībām nevar apgūt vispārējo izglītību saskaņā ar vispārējās izglītības programmu, jo tas neatbilstu valsts izglītības standartā noteiktajam iedalījumam

saistībā ar vispārējās izglītības ietvaros apgūstamo vispārējo izglītību konkrētai tiesību normā noteiktai mērķgrupai – personām ar speciālām vajadzībām.

Papildus norādāms, ka saskaņā ar Vispārējās izglītības likuma 11. panta otrās daļas 3. punktu vispārīgās izglītības iestādes vadītājs ir atbildīgs par izglītojamo speciālo vajadzību apzināšanu un viņu izglītošanu atbilstoši speciālās izglītības programmām. Līdz ar to izglītības iestādes vadītājs, zinot, ka izglītojamajam ir nepieciešama speciālās izglītības programmas apguve un konkrētā skola to nevar nodrošināt, ir atbildīgs par to, lai bērnam būtu nodrošināta attiecīgā izglītība. Savukārt, ja izglītības iestādē to nav iespējams nodrošināt, tad izglītības iestādes vadītājs nav tiesīgs uzņemt skolā bērnu, kam par piemērotāku ir atzīta speciālā izglītības programma.

Līdz ar to gadījumā, ja pedagoģiski medicīniskā komisija ir atzinusi, ka izglītojamajam piemērotākais vispārējās izglītības apguves veids ir speciālā izglītības apguves programma, tad izglītojamajam ir jānodrošina šādas programmas apguve.

Vispirms katras pašvaldības administratīvajā teritorijā pašvaldībai ir jānodrošina iespēja, lai izglītojamajiem būtu pieejama viņiem nepieciešamā speciālās izglītības programmas apguve. Savukārt bērnu vecākiem, realizējot aprūpes tiesības, ir pienākums nodrošināt, lai viņu bērns apgūst savām spējām un vajadzībām atbilstošāko izglītības programmu. Gadījumā, ja tā ir speciālā izglītības programma, bērna vislabākajās interesēs ir, lai bērna vecāki nodrošina viņam nepieciešamās izglītības programmas apguves iespēju.

Apkopojot iepriekš konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka bērna vislabākajās interesēs ir mācīties Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/", jo šajā skolā ir licencēta speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar valodas traucējumiem – izglītības programmas kods 11015511, kura bērnam ir piemērotākā pamatizglītības programmas apguvei. Līdz ar to tiesai nerodas šaubas par to, ka bērna vecākiem ir jānodrošina bērnam iespēja minēto izglītības iestādi apmeklēt.

[10] Pieteicēja iebilst pret to, ka viņa nespēs viena pati nodrošināt bērna nogādāšanu un izņemšanu no skolas, jo viņai ir jāstrādā (darba laiks no plkst. 9.00 līdz 17.00). Minētā iemesla dēļ pieteicēja nevar nodrošināt, ka bērnu varēs izņemt no skolas līdz plkst. 16.00, kā tas ir noteikts skolas noteikumos.

Tiesa kritiski vērtē minēto pieteicējas argumentu, jo, kā pamatoti Lēmumā norādījusi bāriņtiesa, vecākiem ir pienākums rūpēties par bērnu. Abiem bērna vecākiem ir viņa aizgādības tiesības, kas ietver arī vecāku pienākumu nodrošināt bērnam viņa spējām un attīstības pakāpei atbilstošu izglītības apguvi.

Civillikuma 178. panta otrā daļa noteic, ja vecāki dzīvo šķirti, vecāku kopīga aizgādība turpinās. Bērna aprūpi un uzraudzību īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

Bērns dzīvo pie pieteicējas, kas atbilstoši tiesību normai nozīmē, ka ikdienas bērna aprūpe, tai skaitā arī bērna izglītības nodrošināšana piekrīt pieteicējai. Tomēr, aizgādības tiesības ietver arī bērna aprūpes tiesības, kas uzliek pienākumus bērna aprūpē arī tam bērna vecākam, kas ikdienā nedzīvo kopā ar bērnu. Līdz ar to bērna tēvam, gluži tāpat kā bērna mātei, ir pienākums iesaistīties bērna izglītības apguves nodrošināšanā un gādāt par to, lai bērns nokļūtu līdz izglītības iestādei un mājās no tās. Tas nozīmē, ka bērna vecākiem ir savstarpēji jāsaskaņo savs ikdienas dzīves ritms, lai tie spētu nodrošinātu bērna vislabāko interešu ievērošanu – nodrošināt bērnam iespēju apgūt pamatskolas izglītību viņam piemērotākajā pamatizglītības apguves programmā Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/".

Turklāt Rīgas sākumskola „/Nosaukums/" atrodas Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā pilsētas centrā. Rīgas pilsētā ir nodrošināta laba sabiedriskā transporta kustība, kas dod iespēju bērnu bez īpašām grūtībām nogādāt līdz skolai un atpakaļ.

[11] Pieteicēja tiesas sēdē pauda klaju nevēlēšanos kontaktēties ar bērna tēvu, kā arī kategoriski atteicās no mediācijas procesa, ko viņai ir piedāvājusi bāriņtiesa. Pieteicēja uzskata, ka bērna tēvs neiesaistīsies bērna nogādāšanā uz skolu un atvešanā no tās, un pauda bažas, ka pieteicējai tas būs jādara vienai pašai, kā rezultātā viņa zaudēs darbu un nespēs nodrošināt saviem bērniem mājokli un iztiku.

Tiesa konstatē, ka starp pieteicēju un bērna tēvu pastāv dziļš un personisks konflikts, kas nešaubīgi ietekmē arī viņu bērnu emocionālo labsajūtu. Kā secināms no Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas, Kurzemes rajona tiesa ir izskatījusi civillietu Nr. C28198915 un taisījusi spriedumu, ar kuru nospriests apmierināt pieteicējas prasību par saskarsmes izmantošanas kārtības noteikšanu, nosakot bērna tēvam, saskarsmes tiesības ar bērnu katras otrās brīvdienas no sestdienas plkst. 9.00 līdz svētdienas plkst. 19.00 un katras otrās nedēļas ikvienā darba dienā pēc bērna tēva izvēles, paņemot bērnu no izglītības iestādes un nogādājot bērnu viņa patstāvīgajā dzīvesvietā ne vēlāk kā līdz 19.00, vienu dienu iepriekš to saskaņojot ar pieteicēju. Vienlaikus tiesa noraidīja bērna tēva pretprasību par atsevišķu bērna aizgādības tiesību noteikšanu viņam. Tiesas spriedums vēl nav stājies spēkā.

Ar spriedumu ir noteikta konkrēta saskarsmes tiesību kārtība, bet tas neliedz bērna tēvam ikdienā nodrošināt bērna nogādāšanu līdz skolai un atpakaļ uz mājām arī citās darba dienās. Minētais ir uzsvērts arī Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas jau pieminētajā spriedumā, norādot, ka vecākiem ir tiesības vienoties arī par citu saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību, tādejādi sekmējot bērnu turpmāku pozitīvu emocionālo attīstību, kā

arī norādot, ka bērnu attīstībai ir svarīgi pēc iespējas vairāk nepastarpināti kontaktēties ar abiem vecākiem *(skat. Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas 2015. gada 21. maija sprieduma civillietā Nr. C28198915 motīvu daļu)*.

Tiesai jau iepriekš norādīja, ka abiem bērna vecākiem ir pienākums rūpēties par to, lai bērns apmeklē izglītības iestādi. Turklāt bērna tēvs apliecināja, ka viņš iesaistīsies bērna nogādāšanā uz skolu un uz mājām, viņam palīdzēs arī viņa draudzene, kā arī viņš uzskata, ka pieteicējai arī ir jāiesaistās bērna vešanā uz un no skolas. Līdz ar to pieteicējas iebildumi un bažas šobrīd nav pamatotas, jo lietā nav pierādījumu tam, ka bērna tēvs kategoriski būtu atteicies no bērna aprūpes pienākumu izpildes. Gluži pretēji, tieši bērna tēvs rūpējās par to, lai bērnam būtu nodrošināta viņa individuālajai attīstībai un attīstības īpatnībām atbilstoša izglītība, vedot bērnu uz pedagoģiski medicīnisko komisiju, kā arī piesakot Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/".

[12] Tiesa konkrētās lietas kontekstā ņem vērā arī to, ka bērns faktiski šobrīd ir uzņemts tikai vienā skolā – Rīgas sākumskolā „/Nosaukums/". Pārējās izglītības iestādes, kurās pieteicēja vēlējās izglītot bērnu (/Nosaukums D/ un /Nosaukums B/), ir vien norādījušas, ka bērns ir reģistrēts pretendentu sarakstā, bet lietā nav apliecinājuma tam, ka bērns ir uzņemts minētajās skolās. Turklāt neviena no mikrorajona skolām nevar nodrošināt bērna izglītošanu saskaņā ar speciālo izglītības programmu, jo tā nav licencēta.

Saskaņā ar Izglītības likuma 4. pantu obligāta ir no piecu gadu vecuma bērnu sagatavošana pamatizglītības ieguvei un pamatizglītības iegūšana vai pamatizglītības iegūšanas turpināšana līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai.

Ievērojot pamatizglītības ieguves obligātumu, kā arī to, ka bērns ir sasniedzis pamatizglītības ieguves uzsākšanai nepieciešamo vecumu, tiesa uzskata, ka bērna interesēs ir uzsākt pamatizglītības apguvi šogad, jo viņam ir nodrošināta piemērotākā pamatskolas izglītības apguves programma bērniem ar valodas traucējumiem.

[13] Ņemot vērā iepriekš konstatēto un secināto, tiesa šobrīd nesaskata pamatu Lēmuma atcelšanai. Proti, bāriņtiesa pieteicējas un bērna tēva strīdu ir izšķīrusi pareizi. Līdz ar to pieteicējas pieteikums nav pamatots un ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 251. pantu, 289. pantu, 290. panta pirmo un otro daļu, 291. panta pirmo daļu, tiesa

nosprieda

noraidīt /pers. D/ pieteikumu par Rīgas bāriņtiesas 2015. gada 22. aprīļa lēmuma Nr. 1?6/866 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2015. gada 25. augustā.

Tiesnese K.Kalvāne